

Hvem var Maria Magdalena

Maria Magdalena vitnet om Jesu Kristi oppstandelse fra de døde. Men hvem var hun?

Biskop Tor Singsaas

Fortellinger former våre liv. Noen fortellinger forandrer oss mer enn andre. Det er de som handler om noe betydningsfullt som skjedde. Vi fikk et barn, - vi ble glad i noen for første gang, - utførte en jobb vi i ettertid aldri glemmer, - en storslått naturopplevelse, - en dyp sorg i livet da vi mistet en kjær. Livet er breddfullt av fortellinger.

Noen fortellinger er slik at de forandrer verden. Fortellingen om Maria Magdalena sitt møte med den oppstandne Jesus Kristus er en slik. Den har formet en hel verden gjennom 2000 år.

Hvem var Maria Magdalena?

I den kirkelige tradisjon er Maria Magdalena betraktet som den nest viktigste kvinnen etter Maria, Jesu mor.

Om Maria Magdalena fortelles i korte berettende setninger i Luk 8; «De tolv var med ham, og noen kvinner som var blitt helbredet for onde ånder og sykdommer. Det var Maria med tilnavnet Magdalena, som sju onde ånder hadde fart ut av,...»

Det berettes ikke mer om Maria Magdalena og kvinnene før de står ved Jesu grav, de alene. Disiplene hadde flyktet, - redde for sitt eget liv.

Kvinnene står fram og handler i den fortvilte og kritiske situasjonen.

I Joh. 20 fortelles at Maria Magdalena er alene om å oppsøke graven.

Maria Magdalena er en særdeles spennende og sterk kvinne. Den kirkelige tradisjon har gjennom århundrene diktet og drømt fritt omkring henne. I de seneste år også innenfor den «sekulære» diktning. Hun er diktet inn i kvinneskikkelser vi ellers møter i evangeliene, som prostituert, marginalisert sosialt og religiøst. Men ut fra bibelsk materiale og fagteologisk skriftfortolkning finnes ikke grunnlag for en slik antagelse.

Maria Magdalena er den første som får fortelle om Jesu Kristi oppstandelse fra de døde. En kvinne fikk melde den unike og ufattelige hendelsen. I et mannsdominert samfunn er dette særdeles oppsiktsvekkende. Derfor slet også fortellingen om oppstandelsen med troverdigheten, fordi den ble fortalt av kvinner første gang. Det er et mysterium i seg selv at kvinnene i så mange hundreår ble holdt nede og tilbake fra å være de som skulle få stå i den stolte og sterke kvinnetradisjonen med å fortelle oppstandelsesbudskapet!

I Oldkirken kalles Maria Magdalena riktignok «apostola apostolorum», en apostel for apostlene, noe som kan tyde på at hennes rolle ble verdsatt. Men et interessant spørsmål er om fortellingene om Maria Magdalena hadde vært annerledes og langt mer fremtredende og

dominante i kirkens historie dersom kvinner hadde fått kommet til med sine fortellinger om henne? Nyere forskning om kunnskap omkring kvinners fortellingsunivers kan tyde på det.

Det sies ikke noe om hvordan det første møtet mellom Jesus og Maria Magdalena var. I lys av Marias møte med den oppstandne Jesus Kristus kan vi kanskje i noen grad si noe om det?

Maria Magdalena trosset alle farer i de kaotiske dagene i påskehøytiden i Jerusalem. Evangeliene beskriver situasjonen omkring Jesu død som kritisk for de som fulgte ham. Disiplene var livende redd for å lide samme skjebne som Jesus. Hadde det vært opp til dem, ville hele fortellingen om Jesus Kristus blitt glemt.

Evangelisten Johannes gjør Maria Magdalena til viktigste hovedperson og vitne i sin beretning om oppstandelsen. Maria Magdalena hadde tydeligvis en sterk og enestående rolle i tradisjonskretsen rundt disiplene Johannes.

Evangelisten makter å skape en levende og dramatisk fortelling; Maria Magdalena kommer til graven og finner steinen rullet bort. Hun løper derfra for å alarmere disiplene, - oppsøker skjulestedet deres og banker desperat på døra. Andpusten får hun fortalt Peter og Johannes hva hun har sett. De styrter på dør og løper det raskeste de kan til graven. De går inn og finner den tom, bare linklærne er der etter Jesus. De så og trodde, fortelles det. Det Jesus hadde sagt om oppstandelsen før han døde, gikk nå opp for dem.

Maria har og kommet opp til graven. Hun skjønner ikke noe av dette. Jeg tror hun er så forvirret og fortvilt at hun er helt på siden av seg selv. De to andre går. Maria blir igjen. Hun blir stående utenfor graven. Gråtende bøyer hun seg og ser inn i graven, og får se to hvitkledde engler sitte der Jesu kropp hadde ligget. De spør om hvorfor hun gråter, og fortvilt spør hun tilbake om det er de som har tatt Jesus bort, for hun leter etter ham. Hun snur seg, og der står Jesus. Men hun skjønner ikke at det er han. Hun tror det er gartneren. Også han spør om hvorfor hun gråter. Hun sier heftig; «Hvis du har tatt ham, så vis meg hvor du har lagt ham, så jeg kan ta ham med meg.» Jesus sier; «Maria». Da går det plutselig opp for Maria Magdalena hvem han er. «Rabbuni», bryter hun ut, - det betyr «Mester»; «Er det virkelig du, Jesus!» For bare han kan si navnet hennes på denne måten. Hun kjenner igjen klangen i stemmen. Hvor ofte hadde han ikke ropt navnet hennes da de gikk sammen, hvisket det da de alle satt rundt bålet om kvelden og samtalte. Det var en egen varme i stemmen hans.

Glad og opprømt løper hun ned til byen igjen og forteller det til disiplene; - hun har møtt ham!

Dette leder tilbake til det første møtet mellom Maria Magdalena. Hva gjorde at hun satte alt på spill for å komme opp til graven?

Drev han ut de syv onde åndene i et øyeblikk? Det vet vi ikke.

Vi hører ikke noe om selve møtet mellom Jesus og Maria Magdalena. Andre åndsutdrivelser av Jesus synes å være kraftfulle. Om dette skjedde med Maria Magdalena, vet vi ikke. Dette kan være en typologi som er ens i Bibelens beskrivelser av åndsutdrivelser. Men det kan og være mulig å tenke seg at Jesus møtte Maria Magdalena på en helt annen måte. Hun er gjennomrislet av redsel og angst. Hun har ikke et eneste rom i livet hvor hun kan få hvile fra

seg selv og tankene og minnene som herjer i sinnet hennes. Alt er farlig. Når Jesus møter henne, kanskje i byen der hun bor, i Magdala i Gallilea, nærmer han seg henne forsiktig. Han møter henne med varsomhet og respekt. Hun kjenner hun blir roligere sammen med ham. Hun må holde seg nær til ham. Hun forlater hjembyen og blir med ham og disiplene. Han går sammen med henne og samtaler med henne, gjennom dager. Han blir med henne inn i alle «de rom inni henne» som hun ikke våger å være i. Hun inntar ett og ett rom igjen sammen med Jesus, hvor hun forteller alt det hun har vært igjennom, og som har gjort henne så redd. Etter hvert våger hun å være helt seg selv. Hun vinner hun sitt tapte liv tilbake, og «de syv onde åndene» har forlatt henne en etter en.

Maria Magdalena er igjen et fritt menneske!

Hun holder seg nær til ham etter det. Kan ikke gå fra ham.

Da langfredag kom og Jesus ble korsfestet og drept, var hun livende redd for at de syv onde åndene igjen skulle flytte inn i henne. Derfor må hun opp til graven og være nær ham. Hele livet hennes står på spill.

Og så snur historien.....